

Sabiedrisko elektronisko
plašsaziņas līdzekļu
padome

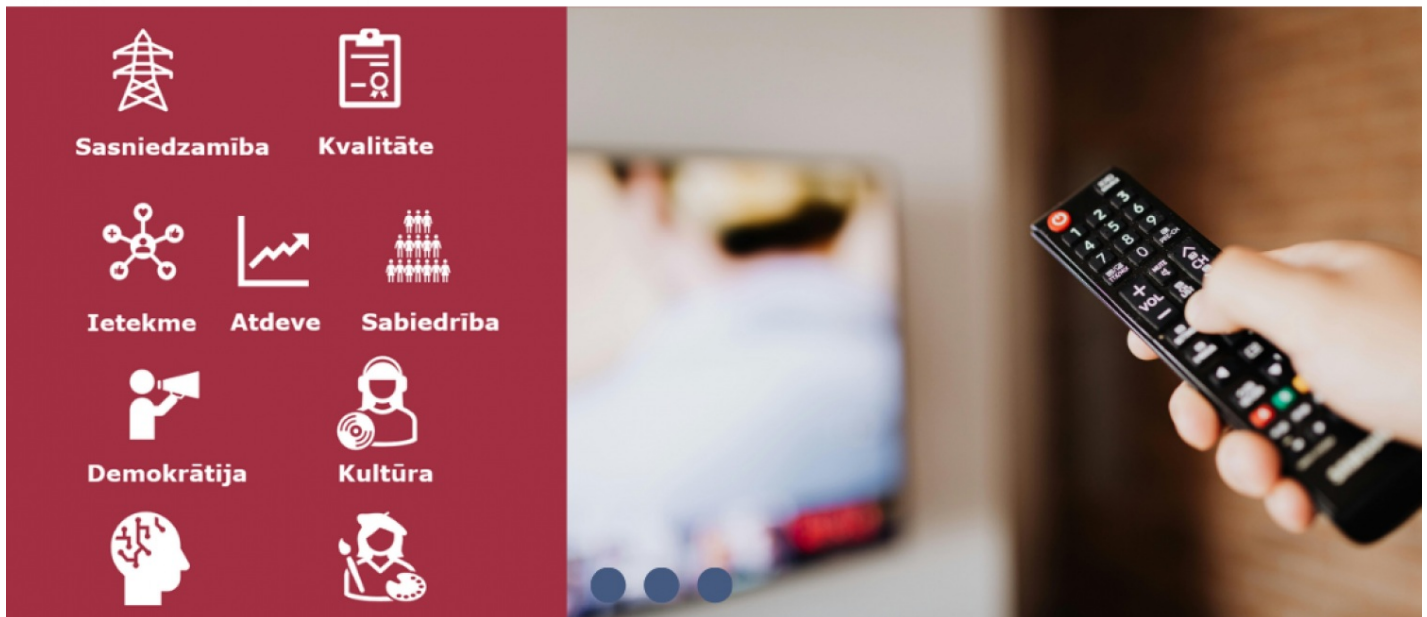
Pieaugusi iedzīvotāju uzticēšanās Latvijas sabiedriskajiem medijiem

Publicēts: 19.06.2024.

Latvijas sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma pētījums

Sabiedrisko elektronisko
plašsaziņas līdzekļu
padome

Pēdējā gada laikā Latvijas sabiedriskie mediji vidēji nedēļā sasniedza 73% Latvijas iedzīvotāju, un sabiedrības ieskatā tiem palielinājusies uzticēšanās un uzlabojies satura kvalitātes novērtējums, savukārt samazinājusies atspoguļoto viedokļu daudzveidība un spēja iedvesmot. Par to liecina jaunākais Latvijas sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma pētījums, kurā analizēts iedzīvotāju viedoklis par sabiedrisko mediju sniegumu pēc deviņiem galvenajiem kritērijiem.

Pētījums veikts, tiešsaistē aptaujājot 3314 respondentus laikā no šī gada 24. janvāra līdz 15. februārim. Tajā analizēta sabiedrisko mediju sasniedzamība, kvalitāte, ietekme un atdeve, kā arī piecas sabiedriskā labuma mērķa kategorijas – sabiedrība, demokrātija, kultūra, zināšanas un radošums, – par kurām savu vērtējumu snieguši šī satura lietotāji.

“Šis pētījums ir nozīmīgs sabiedriskā labuma tests, kas veikts jau ceturto gadu pēc kārtas, ļaujot novērtēt sabiedrisko mediju radītā satura pienesumu sabiedrībai un kopējam demokrātiskajam procesam. Tas ir arī būtisks instruments, kas ļauj ne tikai nomērīt sabiedrisko mediju veikumu, bet arī sadzirdēt auditorijas balsi un iesaistīt iedzīvotājus nākamo periodu sabiedriskā pasūtījuma veidošanā,” norāda Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (SEPLP) loceklis Jānis Eglītis.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem sabiedriskie mediji vismaz reizi nedēļā sasniedz 73% no Latvijas iedzīvotājiem, kamēr samazinās lineāro platformu auditorija, pieaug LSM.lv sasniedzamība un aizvien pieaug sociālo tīklu nozīme. Šobrīd sabiedrisko mediju auditorija, kas saturu patērē tikai un vienīgi to tradicionālajos kanālos ir aptuveni tikpat liela kā to iedzīvotāju daļa, kas sabiedriskos medijus lieto gan tradicionālajos kanālos, gan arī sociālajos tīklos. Un šādi daudzveidīgai platformu izmantošanai ir tendence

pieaugt.

Būtiski, ka sabiedriskā labuma pētījums ceturto gadu pēc kārtas veikts pēc vienotas metodoloģijas, tāpēc iegūtos datus iespējams precīzi salīdzināt un analizēt vērojamās tendences.

Ja 2023. gadā 45% aptaujas dalībnieku pauda, ka sabiedriskie mediji piedāvā kvalitatīvu saturu, tad šogad tā uzskata vairāk nekā puse jeb 52% respondentu. Attiecībā par sabiedrisko mediju spēju satura lietotājiem dot jaunas un būtiskas zināšanas pētījuma dalībnieku viedoklis nav krasi mainījies, un šogad tam piekrit vidēji 52% aptaujāto. Pirmo reizi sabiedriskā labuma pētījumā iekļauta sporta tematika, un vairāk nekā puse (58%) respondentu pauž, ka sabiedriskie mediji sniedz jaunas un noderīgas zināšanas par sportu un fiziskajām aktivitātēm.

Sniedzot savu vērtējumu par uzticēšanos sabiedriskajiem medijiem, šogad gandrīz puse (49%) aptaujāto atzinuši, ka drīzāk vai pilnībā tiem uzticas (pērn šādam viedoklim piekrita 46% respondentu). Vienlaikus būtiskas atšķirības vērojamas Latvijas iedzīvotāju atbildēs par uzticēšanos ziņu raidījumu saturam – aptaujas dati rāda, ka sabiedrisko mediju ziņām uzticas 52%, savukārt komercmediju veidotajām ziņām – tikai 34% respondentu. 53% respondentu arī atzinuši, ka sabiedriskajam medijam ir svarīga loma Latvijas valsts attīstībā, kas ir pieaugums par 4 procentpunktiem.

Pētījums arī rāda, ka sabiedriskie mediji vismaz reizi nedēļā sasniedz 60% no visām mazākumtautībām Latvijā jeb, ņemot vērā Centrālās statistikas pārvaldes aktuālākos datus par cittauteiņu daudzumu konkrētajā brīdī, aptuveni 420 000 mazākumtautību iedzīvotāju. Savukārt sabiedriskos medijus tikai un vienīgi krievu valodā patērē 22% Latvijas mazākumtautību iedzīvotāju.

99 “Padome kā sabiedriskos medijus pārraugošā institūcija augstu vērtē, ka aizvadītajā gadā vairāk nekā puse sabiedrisko mediju lietotāju sabiedrisko mediju saturu novērtējuši kā kvalitatīvu, un tiem pieaugusi arī auditorijas kopējā uzticēšanās. Cits būtisks auditorijas sasniedzamības mērījums rāda, ka turpinās lejupslīde lineārā satura patēriņam, vienlaikus tam pieaugot digitālajā vidē. Šī tendence uzskatāmi parāda nepieciešamību turpināt digitālās transformācijas ceļu, kas nākamgad, izveidojot vienotu sabiedrisko mediju, būs paveicams daudz efektīvāk,” norāda J.Eglītis.

Respondentu ieskatā šogad būtiski krities vērtējums sabiedrisko mediju sniegtam mērķa kategorijās – Sabiedrība, Demokrātija un Radošums. Piemēram, samazinājusies sabiedrisko mediju spēja iedvesmot uzdrīkstēties darīt un būt uzņēmīgam – šogad šim apgalvojumam piekrituši 24%, bet pērn – 30% aptaujāto. Kritums vērojams arī sabiedrisko mediju spējā rosināt iesaistīties sabiedriskās aktivitātēs, palīdzēt sadarboties ar citiem un sniegt atbalstu – ja pērn šādu viedokli atbalstīja 38%, tad šogad – vien 32% respondentu. Tāpat aptaujas dalībnieki pauž, ka sabiedrisko mediju programmās samazinājusies viedokļu daudzveidība (kritums par 6 procenta punktiem). Savukārt puse jeb 50% respondentu atzīst, ka sabiedriskie mediji stiprina viņu piederības sajūtu Latvijai, un tas ir par 7 procenta punktiem mazāk nekā pērn. Par 10 procentpunktiem (no 54% līdz 44%) krities arī sabiedrības vērtējums par to, vai sabiedriskais medijs motivē kritiski domāt un spriest par man apkārt notiekošo.

Jāpiemin, ka sabiedriskā labuma aptaujas dati veido būtisku daļu no sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildes vērtējuma. SEPLP sēdē 14. jūnijā apstiprināja Latvijas Radio (LR) un Latvijas Televīzija (LTV) sabiedriskā pasūtījuma 2023. gada plānu izpildi un atbilstoši likumam savu pārskatu par sabiedriskā pasūtījuma izpildi nosūtījusi Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai. SEPLP atzīst, ka, lai arī 2023. gads aizvadīts lielas finansiālās neskaidrības apstākļos, jo gads bija jāsāk ar būtiskiem taupības pasākumiem pieaugošas inflācijas dēļ, LR un LTV ir sasnieguši lielāko daļu no 2023. gadā izvirzītajiem nefinanšu un finanšu mērķiem.

Ar pilnu Latvijas sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma 2024. gada aptaujas rezultātiem iespējams iepazīties: [šeit](#).

Ar SEPLP novērtējumu par sabiedriskā labuma mērķu izpildi un satura kvalitātes ziņojumu iespējams iepazīties: [šeit](#).

Par pētījumu

Pirmo reizi visaptverošs sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma izvērtējums tika veikts 2023. gadā par laika periodu no 2020. – 2022. gadam. Tā mērķis ir apzināt iedzīvotāju vērtējumu par Latvijas sabiedrisko mediju (Latvijas Televīzijas, Latvijas Radio, portāla

Lsm.lv) darbu un iesaistīt sabiedrību sabiedriskā pasūtījuma veidošanā turpmākajiem gadiem. 2024. gadā aptauja sadarbībā ar "Norstat Latvia" veikta laikā no 24. janvāra līdz 15. februārim, tiešsaistē aptaujājot 3314 respondentu. Pētījumu īstenojis Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošais pētnieks Andris Saulītis.

<https://www.seplp.lv/lv/jaunums/pieaugusi-iedzivotaju-uzticesanas-latvijas-sabiedriskajiem-medijiem>